

# Startnotitie

## Lokaal Onderwijsbeleid Midden-Drenthe 2015-2019

“Onderwijs is de basis”

Startnotitie, 11 november 2014

# INHOUD

1. AANLEIDING
2. TERUGBLIK vorige nota
3. KADERS en UITGANGSPUNTEN
4. ONDERWERPEN voor de komende nota Lokaal Onderwijsbeleid
5. MIDDELEN huidig beleid
6. PROCEDURE EN TIJDPAD

BIJLAGE: Inbreng onderwerpen (onderwijs-)partners

## **1. Aanleiding**

Binnen het college, gemeenteraad, onderwijspartners en overige betrokken organisaties is er behoefte om een nota Lokaal Onderwijsbeleid op te stellen. Tevens is het opstellen van deze nota één van de aanbevelingen in het rekenkameronderzoek naar de verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs. Tenslotte is de vorige lokale onderwijsnota van de periode 2006-2010.

Er is geen wettelijke verplichting om een lokale onderwijs nota op te stellen. Wel biedt het voorbereiden en het hebben van een dergelijke nota kansen om in samenspraak met diverse met name onderwijspartijen tot een actueel onderwijsbeleid te komen. Omdat deze nota naar verwachting medio 2015 door de gemeenteraad zal worden vastgesteld, wordt voorgesteld om deze voor de periode van 2015-2019 te laten gelden.

In deze onderwijsnota geeft de raad aan welk lokaal onderwijsbeleid er in Midden-Drenthe wordt gevoerd op basis van de wettelijke taken vanuit de gemeente.

Ter voorbereiding van de nota lokaal onderwijsbeleid is er voor gekozen om eerst een startnotitie op te stellen. In deze startnotitie worden de thema's en kaders benoemd waarbinnen onderwijsbeleid wordt geformuleerd.

De nota start met een korte terugblik van de ontwikkelingen in het lokaal onderwijsbeleid in Midden-Drenthe en met het aangeven van de voor de nieuwe onderwijsnota relevante resultaten uit de afgelopen onderwijsbeleid-periode. Vervolgens worden de kaders en uitgangspunten voor de totstandkoming van de op te stellen nota weergegeven.

Aan de onderwijspartners en andere bij het onderwijs betrokken organisaties is gevraagd aan te geven wat volgens hun onderwerpen zijn die aan de orde moeten komen in het lokaal onderwijsbeleid.

Tot slot wordt de verdere procesgang beschreven tot aan de besluitvorming door de gemeenteraad.

## **2. Terugblik periode 2006-2014**

### **Periode 2006-2010**

De vorige nota lokaal onderwijs “Leren, ontwikkelen en meedoen” is vastgesteld voor de periode 2006-2010. In deze nota is het accent gelegd op de volgende onderwerpen.

1. Bouwen aan een gemeenschappelijke visie
2. Samenwerken in brede scholen
3. Samen staan voor VVE
4. Hulp dichterbij scholen brengen
5. Bouwen voor modern onderwijs

### **Periode 2010-heden**

De in de periode 2006-2010 aangegeven onderwerpen zijn actueel gebleven en hebben nadere uitwerking gekregen.

Zo is de ontwikkeling van brede scholen stevig ter hand genomen. Resultierend in moderne brede schoolgebouwen in Bovensmilde, Hoogersmilde en Hijken. Deze lijn wordt voortgezet in de realisatie van een brede school in Westerbork. Ook wordt gestart met planvorming voor twee brede scholen in Beilen waaronder een in het gebied van de woon/servicezone.

Gemeente en (Onderwijs-)partners willen indien dit meerwaarde oplevert toewerken naar integrale kindcentra.

### **Recente ontwikkelingen**

In de afgelopen jaren hebben de volgende ontwikkelingen invloed gehad op het lokaal onderwijs in Midden-Drenthe:

1. Project Dorpen centraal met bewoners in het Middelpunt/Krimp
2. Ontwikkeling van het CJG en invoering Passend Onderwijs
3. Voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten
4. Brede scholen en integrale kindcentra
5. Huisvesting voortgezet onderwijs
6. Schoolpleinen
7. Verzelfstandiging Openbaar Basisonderwijs
8. VVE-beleid
- 9.

#### **1. Project Dorpen centraal met bewoners in het middelpunt**

In dit project is samengewerkt tussen onderwijs- en dorpsorganisaties om tijdig in te spelen op de gevolgen van de daling van de leerlingenaantallen. Dit heeft onder meer geresulteerd in de vorming van een nieuwe basisschool voor de dorpen Balinge/Witteveen. Met de sluiting in de afgelopen jaren van de openbare scholen in Oranje, Elp en Zwiggelte en de bijzondere basisscholen in Hijken en Nieuw-Balinge zijn de gevolgen van de krimp in de leerlingenaantallen al verwerkt. De prognoses in de leerlingenaantallen van de basisscholen wijzen niet op sluiting van nog een basisschool.

#### **2. Ontwikkeling van het CJG en invoering Passend Onderwijs**

De zorg dichterbij de leerling brengen en zo veel als mogelijk in de directe schoolomgeving is het uitgangspunt voor zowel het CJG als het Passend Onderwijs. De basisscholen in Midden-Drenthe zijn allen aangesloten bij het samenwerkingsverband Passend Onderwijs N/M Drenthe. Tussen dit samenwerkingsverband en de N/M Drentse gemeenten is in het Oogo (Op overeenstemming gericht overleg) het eerste ondersteuningsplan vastgesteld. Dit plan geeft de kaders aan voor de zorg aan de leerlingen. Daarin bestaat een nauwe relatie met het beleid in de Kadernota Jeugdzorg. CJG en de onderwijspartners werken al samen om tot een goede afstemming te komen in de zorg aan de leerlingen. De jeugteams vervullen hierin een activerende en coördinerende rol.

### **3. Voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten**

Het ministerie Van OC&W heeft zich ten doel gesteld het aantal voortijdig schoolverlaters (VSV-ers) in 2016 terug te brengen tot 25.000 en moedigde scholen en gemeenten aan om de schooluitval te verlagen en regionale samenwerking te verbeteren. Daardoor daalde het aantal nieuwe VSV-ers in de afgelopen jaren enorm. Ook in Midden-Drenthe is het aantal VSV-ers gedaald; in 2005-2006 ging het nog om 71 (2,5%) jongeren, in 2012/2013 was dit aantal gedaald naar 41 jongeren (1,4%). Ruim onder het landelijk gemiddelde van 2,1%.

In 2012 is door de gemeenten Aa en Hunze, Assen, Tynaarlo, Noordenveld en Midden-Drenthe een convenant VSV 2012-2015 afgesloten. Doel van het convenant was het borgen van bestuurlijke samenwerking tussen de gemeenten en de onderwijsinstellingen in de regio met het oog op een verdere reductie van het voortijdig schoolverlaten in 2016. Met het tekenen van het convenant is ingezet op een betere registratie van verzuim op de scholen, de overdracht vo-mbo, loopbaanoriëntatie en aanpak en begeleiding van risicoleerlingen. Daarnaast is er in 2012 in deze regio het Toekomstloket opgezet. Het loket helpt jongeren van 16 tot 27 jaar die een school zonder startkwalificatie dreigen te verlaten. Doel is verzuim tegen te gaan, terugkeer naar school, of het zetten van een vervolgstap richting zorg of werk. Ook zijn leerplichtsprekuren op de scholen in de regio Noord- en Midden Drenthe ingevoerd.

### **4. Brede scholen en integrale kindcentra**

De vorming van brede scholen is een kernpunt in het huisvestingsbeleid voor het onderwijs. Brede scholen kunnen uitgroeien tot integrale kindcentra. Het aantal in deze centra samenwerkende organisaties beschouwen wij als een taak van de samenwerkende organisaties, met als kernpartners basisscholen, peuterspeelzalen en kinderopvang. De gemeente staat positief tegenover deze plannen en gaat met betrokken besturen in overleg over kindcentra op twee locaties in Beilen (waarvan één in de woonservicezone).

### **5. Huisvesting voortgezet onderwijs**

Reeds in 2005 heeft de gemeenteraad uitgesproken, dat zij ten aanzien van huisvesting van het voortgezet onderwijs onderzocht wil zien of het mogelijk is om de twee scholen voor voortgezet onderwijs in Beilen op één locatie te realiseren. De wens van CSG Beilen en Dr. Nassaucollege was om een Educatief Centrum Beilen te realiseren, waarvan ook andere instellingen gebruik zouden kunnen maken. Plannen maken, nota's schrijven is goed. De uitvoering ervan blijkt vaak een stuk weerbarstiger. In het coalitieakkoord voor 2014-2018 is vastgelegd, dat de middelen voor een nieuwe school voor voortgezet onderwijs tot 1 mei 2015 beschikbaar blijven. Inmiddels zijn gesprekken hierover tussen beide besturen onderling en met de gemeente weer op gang gekomen.

### **6. Schoolpleinen**

Samen. Een kernwoord in het eerder genoemde coalitieakkoord. In dit akkoord wordt de bereidheid uitgesproken om samenwerking tussen het openbaar en christelijk onderwijs te faciliteren, als beide besturen daarom vragen. De overeenkomst tussen COG, Kits Primair en gemeente over de speelvoorzieningen op de schoolpleinen is hier een goed voorbeeld van. De aanleg van multi-functionele beweegcourts op de schoolpleinen van alle scholen in Midden-Drenthe is ook een treffend voorbeeld waartoe samenwerking kan leiden.

## **7. Verzelfstandiging Openbaar Basisonderwijs**

Vast staat dat zowel de openbare als bijzondere scholen belangrijke lokale basisvoorzieningen zijn in Midden-Drenthe. Uitgangspunt in het lokaal onderwijsbeleid is dat de gemeente onderwijspartners op gelijkwaardige wijze behandelen met respect voor de eigen visie op het onderwijs.

Op 1 januari 2004 is de verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs ingezet door het overdragen van de bevoegdheden van de gemeenteraad aan een bestuurscommissie.

Medio 2008 is de verdere verzelfstandiging ingezet door de vorming van een stichting voor het openbaar basisonderwijs.

De verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs heeft de gemeenteraad en college op afstand geplaatst. Het is een eufemisme om te zeggen dat dit proces niet zonder horten en stoten is verlopen. Een zakelijke bestuurlijke verhouding en de betrokkenheid bij het reilen en zeilen van het openbaar basisonderwijs lijken goede bestuurlijke verhoudingen soms in de weg te staan.

## **8. VVE-beleid**

Onderwijs is de basis. Een goede start in het basisonderwijs is van grote maatschappelijke waarde. Een belangrijke voorwaarde bij deze goede start is de voor-en vroegschoolse educatie. De basisscholen zijn inhoudelijk verantwoordelijk voor de vroegschoolse educatie. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor de voorschoolse periode. De uitvoering van de voorschoolse educatie is neergelegd bij de peuterspeelzalen in Midden-Drenthe. Op alle peuterspeellocaties vindt inzet van VVE plaats aan alle peuters. Door deze inzet is er een goede spreiding van dichtbij-huisvoorzieningen. Doordat niet alle peuters gebruik maken van een peuterspeelzaal is het bereik in het VVE-beleid niet 100%. Met basisscholen, peuterspeelzalen, kinderopvangorganisaties en consultatiebureau vindt overleg plaats over hoe bijvoorbeeld het bereik kan worden verhoogd. Samenwerking staat daarbij voorop met als streven de vaststelling van nieuw VVE-beleid voor de zomer van 2015.

### 3. Kaders en uitgangspunten

#### **Doel**

Goed onderwijs vormt een basis voor de rest van het leven. Het onderwijs is een van de belangrijkste fundamenten in het persoonlijk en maatschappelijk leven waarop een individu zijn of haar leven vormgeeft. Overheidsinstanties, schoolbesturen en maatschappelijke organisaties proberen, elk op hun eigen terrein, door middel van het ontwikkelen en uitvoeren van onderwijsbeleid alle opgroeiende kinderen en jongeren een basis mee te geven.

De gemeente Midden-Drenthe ziet een solide onderwijsbeleid als een belangrijk doel en wil dit samen met schoolbesturen en maatschappelijke organisaties vormgeven.

Met de opstelling van een nota Lokaal Onderwijsbeleid Midden-Drenthe wil de gemeente een basis leggen voor een gezamenlijk gedragen onderwijsbeleid waarbij verantwoordelijkheden duidelijk gescheiden dienen zijn: de onderwijspartners verzorgen onderwijs en zijn daarbij verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit. De gemeente heeft haar wettelijke taken zoals bijvoorbeeld VVE-aanbod en huisvestingstaken.

#### **Visie**

De gemeente wil trachten om samen met bij de jeugd betrokken partners verantwoordelijkheid te nemen om-opgroeiende kinderen en jongeren -binnen hun eigen mogelijkheden en capaciteiten- een goede economische en sociale startpositie te geven in de samenleving. De gemeente gaat hierbij uit van een intensieve samenwerking tussen de verschillende spelers in het beleidsveld zowel intern( de beleidsvelden jeugd, welzijn, sport, sociale zaken, onderwijs en cultuur) als extern (scholen, schoolbesturen, zorginstellingen en andere voor het onderwijs relevante organisaties).

#### **Ambitie**

De gemeente hanteert hierin de volgende ambities:

- bestaand en bewezen effectief beleid wordt voortgezet
- de gemeente zet in op zorg voor opgroeiende kinderen en jongeren die zorg nodig hebben
- de gemeente zet in op kwaliteit in de voorschoolse educatie.
- de gemeente ondersteunt selectief activiteiten die het welzijn van kinderen verhoogt zoals culturele activiteiten binnen het onderwijs.

#### **Regierol gemeente**

Het openbaar basisonderwijs is verzelfstandigd. Schoolbesturen hebben steeds meer verantwoordelijkheden gekregen. Hierdoor zijn zij voor een groot deel onafhankelijk van de gemeente. De gemeente is verantwoordelijk voor huisvesting en leerplicht. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de inhoud en de kwaliteit van het onderwijs. De gemeente ziet het als een uitdaging om de verschillende rollen in beeld te brengen en partijen hierin te verbinden.

De regierol van de gemeente Midden-Drenthe bestaat daarin vooral uit het scheppen van voorwaarden, zodat partijen met elkaar in overleg gaan en afspraken met elkaar maken. Zij nodigt de betrokken partijen uit voor overleggen, faciliteert en zorgt waar nodig voor coördinatie.

## **4 Onderwerpen voor de komende nota lokaal onderwijsbeleid**

### **Onderwerpen**

#### **Onderwerp/inhoud**

De nota dient vanuit onderstaande uitgangspunten tot stand te komen.

1. Omschrijf vanuit de visie en ambities van de gemeente de wettelijke en lokale gemeentelijke onderwijstaken.
2. Omschrijf samen met de interne en externe partners de ambities voor een gezamenlijk gedragen onderwijsbeleid voor de periode 2015-2019 op aspecten waar gezamenlijk optrekken gewenst dan wel vereist is.
3. Voer de bestuursopdracht uit in een gezamenlijk interactief proces met het onderwijs waarin minimaal onderstaande wettelijke en lokale taken worden beschreven:

In de nota worden de volgende wettelijke en lokale taken worden beschreven:

- Wettelijke onderwijstaken gemeente Midden-Drenthe
  1. Huisvesting onderwijs
  2. Leerplichtwet en RMC-wetgeving
  3. Leerlingenvervoer
  4. Volwasseneneducatie
  5. Passend Onderwijs
  6. Onderwijsachterstandenbeleid en VVE-beleid
- Lokale onderwijstaken gemeente Midden-Drenthe
  1. Ontwikkeling Brede Scholen/Integrale Kindcentra
  2. Samenwerking CJG-Scholen
  3. Ontwikkeling zorgnetwerken
  4. Ouderbetrokkenheid
  5. Maatschappelijke stages
  6. Sport en bewegen
  7. Krimp en Leefbaarheid
  8. Cultuur
  9. Relatie Onderwijs-Arbeidsmarkt
  10. Logopedie
  11. Schoolmaatschappelijk werk

### **Inbreng (Onderwijs-)partners**

De gemeente heeft de (onderwijs-)partners gevraagd om onderwerpen aan te geven die zij van belang vinden voor het lokaal onderwijs in Midden-Drenthe om in gezamenlijkheid met de gemeente vorm te geven. Deze reacties zijn integraal als bijlage toegevoegd. Er heeft bij het opstellen van deze startnotitie nog geen selectie plaats gevonden binnen deze lijst van thema's omdat de wens bestaat dit proces samen met de onderwijspartners en de gemeenteraad vorm te geven. Bij de opstelling van de nota Lokaal Onderwijsbeleid is het voornemen om na consultatie van de onderwijs- partners en de gemeenteraad keuzes te maken en prioriteiten te stellen in welke activiteiten door de gemeente naast haar wettelijke taak extra dienen te worden ondersteund. Daarbij zijn de visie en financiële kaders leidend.

## 5 Middelen huidig beleid

Onderstaande middelen worden jaarlijks geraamd in de gemeentebegroting. Verder bestaat de mogelijkheid om bij integrale projecten een beroep te doen op de reserve lokaal onderwijsbeleid en reserve leefbaarheid.

|                                  |              |
|----------------------------------|--------------|
| o lokaal onderwijsbeleid         | € 240.755,00 |
| o prognose/monitorsysteem        | € 10.000,00  |
| o buurtacademie                  | € 22.972,00  |
| o cultuuronderwijs               | € 156.732,00 |
| o kunstmenu                      | € 13.615,00  |
| o peuterspeelzalen               | € 238.221,00 |
|                                  |              |
| o reserve lokaal onderwijsbeleid | € 197.424,00 |

## 6.PROCEDURE EN TIJDPAD

Het opstellen van een nota lokaal onderwijsbeleid doen wij in samenspraak met onderwijspartners en andere betrokken organisaties. Alleen met deze inbreng ontstaat er draagvlak. De planning van de totstandkoming van de lokaal onderwijsnota 2015-2019 ziet er bij gelijkblijvende omstandigheden als volgt uit:

|                              |                                                                                                             |
|------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4e kwartaal 2014             | Concept Startnotitie met visie en uitgangspunten vaststellen door B&W                                       |
| 1 <sup>e</sup> kwartaal 2015 | Opiniërende bespreking Startnotitie in commissie zorg en welzijn<br>bespreking concept Startnotitie in CNMD |
| 2 <sup>e</sup> kwartaal 2015 | Opstellen van Concept- nota Lokaal Onderwijsbeleid met onderwijspartners en andere betrokken organisaties.  |
| 3 <sup>e</sup> kwartaal 2015 | Achtereenvolgens opiniërende en adviserende bespreking van de Concept-nota inde commissie zorg en welzijn   |
| 3 <sup>e</sup> kwartaal 2015 | Vaststelling nota Lokaal Onderwijsbeleid door gemeenteraad                                                  |
| 2015 - 2019                  | Uitvoering van het vastgestelde lokaal onderwijsbeleid                                                      |